

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar românesc independent din Oradea-Mare.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Biroul „Simplon”
Pasajul „Vulturul Negru”.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

FONDATOR: ȘTEFAN MĂRCUȘ.
Apare sub conducerea unui Comitet de Direcție.
Redactor responsabil: M. G. Samarineanu.

ABONAMENTE:
Pe o lună. 25 Lei
Pe un an. 260 Lei
In America 3 dolari

Expozeul D-lui ministru Duca

În țara cu cea mai vitregă presă, în țara unde gazeta românească se înecă alături de foile tipărite cu otrăvă ale celor tolerați; în această țară ori de câteori e vorba de o acțiune — cea mai firească — o acțiune românească, până și ai tăi te privesc chiondărâș și bănuitori și te întrebă sub ce steag slujești! Cu toate că o inimă curată de român, din orice partid politic ar fi, tremură de bucurie când aude de mărirea și fericirea țării sale. La veștile bune despre neamul său poți să încerci și să deosebești pe politicianul de gașcă de omul politic din principiu și pentru binele țării sale.

Din fericire pentru țara noastră, ori de câteori a vorbit chiar glasul neamului prin gura aleasă a vreunui bărbat politic, toate băncile parlamentului au aplaudat. Numai când și când, câte un lătrat sfios și conștient de nerușinarea sa, se mai auză din câte un unghier.

Gazetele scrise în limba maghiară nu au observat însă acest lucru și le sfătuim să observe. Le sfătuim să arate celor ce îi servesc informații ciuntite și anume alese, să le arate că, la momente solemne, Românii sunt într'un singur partid, căci îi unește ceva mai puternic decât aceea ce se vede. Gazetele acestea însă înregistreză — chiar cu sublinieri — tocmai lătratul inofensiv al javrelor.

Expozeul Domnului ministru Duca este perspectiva adevărată în care

apare România de azi și pe care dacă ar prinde-o bine și cei ce nu vor să o prindă, poate și-ar schimba și gândurile și speranțele și atitudinea. Căci ar vedea cum se ridică tot mai puternic, tot mai considerat, tot mai desăvârșit un popor care are în sfârșit libertate de dezvoltare. E drept că cei ce stau la picioarele muntelui nu-l pot vedea atât de bine, ca aceia ce se îndepărtează puțin de el. E drept dar ca nici confrății minoritari, îngropați până peste urechi în haosul nădejdlor lor deșarte, să nu vadă România care se ridică acum, după ce și-a recăpătat aer și lumină.

Cumînțenia diplomatică a lui Mircea cel Mare ca și a Marelui Ștefan răsare tot atât de vie și din cumînțenia României de azi. Aceași dorință sinceră de pace, aceeași generozitate față de cel învins, aceeași hotărâre față de turburătorii păcii și de acei ce stau cu pumnul la spate.

În parlamentul țării noastre, cu toată frământarea firească de partid, din când în când, la momente potrivite, geniul neamului nostru vorbește, ca să tacă glasurile viefii mărunte. Din aceste momente se poate învăța mult și sfătuim pe cei ce nu vor să se împace cu vremurile, să asculte și să înțeleagă. Poate le-ar folosi mai mult decât veninul cu care ei singuri se otrăvesc.

Ședința comisiei teatrale

Trupa Buffinski — Sărbătorirea D-nei Ciucurescu — Ministrul Artelor și fondul teatral al orașelor

În zilele de 29, 30 Martie și 4 Aprilie, sosește în orașul nostru echipa volantă a Teatrului Național din București de sub conducerea artistului fruntaș Buffinski. Trupa aceasta este formată din elemente de vâna întâia. Printre artiști se găsește și d-na Ciucurescu, una din cele mai bune elemente feminine ale primei noastre scene. D-na Ciucurescu este cunoscută publicului ardelean din turneul făcut în anul 1913. Această artistă și-a jubilat acum de curând 30 ani de viață teatrală.

Consiliul teatral a luat hotărârea ca în seara de 29 Martie s'o sărbătorească. Într'eg consiliul teatral se va prezenta pe scenă împreună cu o delegație din partea Reuniunii femeilor române și-i va oferi din partea orașului un cadou. Primăria și Reuniunea îi vor oferi jerbe de flori. Unul din membrii comisiei teatrale, printr'o scurtă cuvântare, va arăta meritele acestei distinse artiste în îndelungata sa carieră. După reprezentare va avea loc o masă comună.

În ședința de aseară a comisiei teatrale prezidată de d. dr. Gh. Popa, a asistat și d. primar dr. C. Bucico. Din cele comunicate de d-sa am aflat că Ministerul Artelor a impus orașelor o taxă de propagandă culturală.

Se știe că orașele de frontieră, într'o măsură mare, au hotărât să creeze un fond teatral pentru instituirea unei trupe românești permanente de teatru, care să facă față necesităților culturale ale acestor orașe. În acest scop, consiliul comunal al orașului nostru, a votat suma de 500.000 lei; tot asemenea făcuseră și celelalte orașe.

Acum, printr'o hotărâre ministerială, Ministerul Artelor a decis ca 250.000 lei din acest fond să fie vărsat direcțiilor generale a teatrelor din București, pentru subvenționarea trupelor pe cari ni le trimite din timp în timp aci.

Comisiunea a luat act cu mâhnire de această hotărâre a Ministerului Artelor care este chemat a subvenționa formațiile locale de teatru din orașele de frontieră, nicidecum a le zădărnici. Trupele pe cari ni le trimite Teatrul Național din București nu corespund întotdeauna cerințelor noastre. Idealul ar fi ca să putem să ne înghetăm o trupă permanentă în fiecare centru mai expus, al țării. Apoi centralizarea este cu totul greșită. Cunoaștem cu toții abuzurile dela Teatrul Național și dezastrul Operei din București, prin concesionare.

Echipele cari ne vin, nu satisfac cerințele culturale căci pe lângă că vin cu piese cari nu cadrează, deși sunt subvenționate, totuși prețurile locurilor sunt cu mult urcate față de posibilitatea noastră de plată. Propagandă cu prețuri de lux, nu s'a prea văzut. Comitetul a hotărât să protesteze, cerând ca sumele votate de consiliul comunal să rămâie în casa comunei pentru ca la toamnă să ne putem îngheta o trupă românească permanentă.

D. primar a mai declarat apoi că trupelor cari s'au perindat până acum la noi li s'au acordat aproape 60.000 lei ca subvenție din partea primăriei; Aceasta în afară de suma pe care o pretinde ministerul artelor.

Parlamentul și călătorla Suveranilor noștri

București. — În timpul călătoriei perechei noastre regale Parlamentul își va ține ședințele regulat. Vacanța parlamentară începe la 20 Aprilie și durează până la 4 Maiu.

Vizita primarului orașului Ploești

ieri a sosit în orașul nostru d-l George Foteșcu, primarul Ploeștiului, însoțit de inginerii Zamfir Mihăescu și Toma Socolescu. D-lor fac o călătorie de studii prin orașele ardelene. Au vizitat până acuma Mercuria-Ciucului, Tg.-Mureș, Cluj și Oradea-Mare. De aci au plecat la Arad și Timișoara.

În orașul nostru a vizitat apeductul, lucrările de canalizare, Uzina electrică și societatea tramvaelor.

Le-a plăcut foarte mult orașul și au admirat planul parcului care se va pune în execuție în curând.

Întrebat, d-l primar Foteșcu, a declarat că este încântat atât de felul cum este administrat orașul cât și de orașul în sine. Îl surprinde însă faptul că în Oradea-Mare nu se construiește. Și este adevărat. Pe când pretutindeni, în mai toate orașele se înalță clădiri noi, în Oradea-Mare nu se construiește. Avem foarte

mulți arhimilionari cari stau cu chirie și nu se decid să-și zidească case proprii. De ce? E un mare semn de întrebare în care sunt cuprinse: Criza de numerar, scumpetea mătii de lucru și a materialelor etc. etc.

Populația orașului nostru s'a sporit foarte mult de aceea avem o criză grozavă la locuințe. Ar fi timpul ca milionarii, băncile, societățile și autoritățile cari ocupă case particulare să se gândească la construirea de clădiri proprii. Ar costa mult, și ele câștigă însă mult.

D-l Foteșcu apoi a mai spus că Ploeștiul este în plină dezvoltare. Se plănuiesc canalizări, și apeducte după cele mai moderne principii. Pe unde a fost, a găsit lucruri frumoase de imitat. Viitorul Ploeștiului pare a fi frumos de oarece acum de curând sau descoperit prin apropiere pe lângă petrol și izvoare bogate de gaz metan.

Știri mărunte

— La Iași a avut loc un congres al partidului poporului de sub președenția d-lui Argetoianu. D-l Argetoianu în cuvântarea sa asemuește pretenția averescilor de a veni la guvern cu a lustragilor cari oglindidu-se zâmbic în lustrul diferitelor ghete, s'ar crede deodată demni să ia locul profesorilor universitari.

— Ancheta cu turburările studenților din Cluj s'a terminat. Vina cade atât asupra d-lui prefect cel poliției Gritta cât și asupra prefectului Mureșan căci ambii au dovedit o mare lipsă de tact și a d-lui rector Bănescu care a adresat cuvinte grele studenților în momentul când spiritele erau foarte agitate.

— Ziarul „Universul” relevă o seamă de abuzuri scandaloase cari au avut loc în Romanai, cauzate de administrație cu ocazia alegerii partiale.

— Incidentul româno-italian este comentat viu de presa occidentală. Ziarele franceze au avut articole violente prin care infierau atitudinea guvernărilor italiene. Pusa italiană răspunde că nu există nici un incident italo-român și că relațiile acestor două țări sunt dintrii cele mai amicale.

— În ceea ce privește Basarabia se afirmă în cercurile diplomatice, că Italia și-a păstrat față de Rusia mâna liberă în această chestiune (?). Se zice că Anglia și Italia au început o mediațiune între Moscova și București cu privire la chestia Basarabiei, care se consideră ca foarte gravă (?).

— Mislunea militară cehoslovacă care a stat câteva zile în București, după ce a vizitat Constanța, Câmpina și Sinaia, a părăsit eri țara plecând direct la Praga.

— La începutul acestei săptămâni va pleca la Viena delegația română care va avea să trateze cu delegații Ungariei diferite chestiuni în litigiu și în special pe acea privitoare la arhivele ministerului de Interne ungar.

— Regele a primit Sâmbătă seara în audiență pe d-l N. Titulescu, ministrul României la Londra.

— În urma apelului comitetului internațional al Crucii Roșii din Geneva spre a veni în ajutorul populației din Albania de Nord, bântulată de foamete, Crucea Roșie română a pus la dispoziția Crucii Roșii albaneze suma de 10.000 lei.

— Lângă satele Negilovo și Psaca (Serbia meridională) a fost zilele trecute o sângeroasă ciocnire între o bandă de 15—20 comitagi bulgari și țărani înarmați, ajutați de jandarmi.

Au fost omorâți 6 comitagi, 2 răniți și doi au fost făcuți prizoneri. Din partea sârbilor au căzut morți un jandarm și un țaran.

— Muncitorii cari lucrează la recludirea teatrului din Timișoara au găsit în decursul săptămîrilor, în apropierea seminarului catolic, monezi de aur și argint de pe vremea împăratului Constantin, al lui Sigismund al treilea și al lui Leopold al doilea.

Inseilări

Studentul... Îl cunosc de departe și fără greș. Nu mi-a spus nimeni cine e și, totuși, eu știu că e student.

Vreți semnamente?
Da! Față slabă și palidă, ochii nedormiți, afundați în orbite și pierduți în gol, hainele decolorate și roase de vreme și ghetele scâlciate. O geantă doldora de cărți la subțioară, și-un mers întotdeauna grăbit.

Locuiește de obicei într'o odăvă scundă, rece și igrasioasă, pe-o stradă ascunsă în vre-o mahală mărginașă. Citește la un muc de lumanare și doarme pe scândurile goale ale unui pat subred, cu capul pe cărțile groase cari îi tocesc vederea și mintea.

A venit din cine știe ce oraș sau cătun, cu inima curată, cu sufletul dornic de învățătură și cu timiditatea inscrișă pe frunte și în ochi. În el încapă numai iubire, adevăr și sinceritate. Ascultă sfaturile bune și se entuziasmează ușor. E blând și iertător, dar nedreptatea îl revoltă. Nu se teme niciodată și în fața nimănui de manifestarea pe față a sentimentelor și părerilor sale.

Studentul iubește, mai presus de toate, neamul său și țara sa. Și către el se îndreaptă toți ochii și speranțele, numindu-l „viitorul conducător al destinilor neamului”...

Un astfel de student „serios, de familie excelentă, aflat în nevoie” căuta acum vre-o lună post de chelner la vre-un local din București. Dacă n'am cunoaște mai toți lucrul acesta, s'ar crede că e la mijloc numai o glumă. Bine ar fi fost să fie glumă, dar din nenorocire, e foarte adevărat.

Astăzi, când toți străinii și nemernicii se îmbogățesc în câteva clipe (metoda îmbogățirii mi-e rușine s'o mai amintesc) studentul modest, serios, sârguincios, n'are fericirea de-a gusta o bucată de pâine sigură. Și acest student vede în jurul său lux, strălucire, ospățuri ca 'n basme, femei încărcate cu mătăsurii, aur și diamante, risipă, jaf, desrâu...

Închipuiți-vă ce dispreț și revoltă se cuibărește în sânul său. Și atunci fierbe, clocotește, până când nu mai poate răbda arsurile și strigă disperat contra minciunii, nedreptății și imoralității. Nu-l acuzați; e păcat. El nu e vinovat.

[SINCERUS

Cerem Cazină Românească pentru intelectualii din Oradea-Mare

Vieța culturală românească din Oradea-Mare

Coferința D-lui Dr. T. Pățaș „Raportul dintre biserică și Stat”

Conferențiarul cu un lux de documente caută să stabilească ce aranjare ar fi mai norocoasă între biserică și Stat în România de azi. Urmărește atacurile îndreptate împotriva bisericii de poreclita societate modernă, care crede că biserică și-a trăit timpul său. Știința a venit și a risipit superstiția și bigotismul. Prea marea încredere în materialismul de azi a unora îi face să uite cu totul adâncul sufletului și îi face să privească lucrurile unilateral. Trebuie dar să scoatem virtutea din domnia avantajului și să o iubim pentru ea însăși. Credința e baza adevăratei moralități, ea este legătura cu ceace este mai înalt, mai perfect, cu Dumnezeu. Analizează rolul covârșitor al bisericii în trecut și rolul său a rămas același și azi. Trece în revistă diferitele forme de creștinism. Istoria ne dovedește că biserică poate exista independent de Stat. Scopurile lor sunt diferite și ele nu se pot încurca una pe alta, nici chiar în chestiunile așa zise mixte. Enumără drepturile fiecărei instituții și arată că trecutul e plin de dovezi că ele pot trăi fără să se supere una pe alta.

Enumără diferite sisteme ale raportului dintre Stat și biserică (episcop,

teritorial, colegial, american —) și în fine „biserică liberă în Stat liber”.

Statul și biserică se deosebesc însă și pun construcția și mijloacele lor. La noi constituția a garantat libertatea conștiinței a tuturor cultelor, într'atât cât ele nu ating ordinea și dreptele moravuri. Religia ortodoxă este cea dominantă. Analizează acest raport în diferite țări etc.

Trecând apoi iar la poporul românesc arată că biserică — legea românească — ne-a susținut. Ea a fost factorul esențial în toate faptele mari ale neamului. În fruntea marilor mișcări naționale. au fost mitropoliții și episcopii. Dar mai ales la Români subjugăți biserică a fost condiția de existență.

Biserică este și reînnoitoare și întemeietoarea culturii românești.

Deci nu pe considerații filozofice ci practice se poate rezolvi chestiunea. Biserică are să se ocupe de cele duhovnicești. Statul de cele materiale — fiecare cu sfera sa, să se susțină, să întregască fără a se subjugă unul pe altul.

România este singurul Stat indicat de împrejurările istorice ca să ia în mână frânele ortodoxiei, cu o pasiune mesianică iar nu ca dorință imperialistă.

Bot.

Către proprietari

În conformitate cu articolul 65 din regulamentul legii agrare pentru Transilvania, Comitetul Agrar, urmând să coordoneze lucrările de expropriere pentru proprietarii cari posedă mai multe moșii, se pune în vedere proprietarilor interesați că, cel mai târziu până la data de 25 Martie 1924, să comunice, în scris, în ce moșii doresc să-și oprească cotele prevăzute de art. 8 din lege. În acest scop proprietarii trebuie să arate numărul și numele mișurilor ce posedau atât la data de 1 Decembrie 1918 cât și astăzi, îndinderile ce li sau lăsat de Comisiunile de expropriere în fiecare din ele, și în ce moșii doresc să-și oprească

cotele prevăzute de art. 8 din lege.

Dacă până la data de 25 Martie a. c. nu se vor comunica datele cerute, Comitetului Agrar va proceda din oficiu la coordonarea lucrărilor de expropriere la moșiile în chestiune, iar restul terenului ce va depăși cotele prevăzute de art. 8 din lege, va fi imediat dat în folosul sătenilor cu începutul acestei primăveri.

Publicațiune.

În ziua de 7 Aprilie 1924 Regt. 86 Inf. va vinde în oborul de vite a orașului Oradea-Mare la ora 10 la licitație publică, un cal.

Comandntul Regt. 86 Inf. Colonel Petroviciu.

Un manual didactic

(Urmare și stârșit).

Județul Bihor are numai 13 plăși și prin urmare nu poate fi de „30 ori mai mare ca plasa noastră”. Și nici nu știu de care județ e vorba în pasajul cu pricina.

Pentru arătarea reliefului ne dă o încercătură de puncte cardinale imposibilă de reținut.

Lecția XIX. Munții Județului.

O Doamne! Câte denumiri trebuie să țină minte bieții copii! Numai la munții Bihorului sunt arătate 6 piscuri.

„In munții de astfalt se află isoare nesăcate de păcură care se întrebunțează la pardosirea stâzilor și plețelor”.

Străzile se pardosesc cu păcură! Dar vinul de „bacator”?

Lecția XX. Apele județului.

Pentru apele județului credem că era destul să se spună numai trei și într'o ordine oarecare de ex:

Bărcăul, Crișul repede și Crișul negru. Cele mai mărunte să fie trecute după împrejurări la plășile respective.

Lecția XXI. Clima și produsele județului.

Era nevoia de „climă” de „atmosfera” „temperatură” și apoi de „climă, caldă, rece” și „stămpărată”.

Ce-o fi asta climă stămpărată!

„Productele județului nostru sunt foarte variate”, iar „peștii” a căror carne încă ne dă o mâncare gustuoasă.

Lecția XXII. Căile de comunicație.

Într'o lecție de 15 rânduri sunt grămădite peste 50 de localități către care și prin care trec diferitele căi de comunicație.

Învățătorul și școlarul care le va memoriza va obține un record ne mai pomenit.

Lecția XXIII. Locuitorii județului după limbă, confesiune și ocupație.

Parlamentul

Sedința Camerei din 24 Martie.

La Cameră înainte de ordinea de zi, deputatul Toni a depus memoriul corpului didactic din Capitală, în care se cere ameliorarea situației lui.

Ministrul Moșoiu depune proiectul de lege despre exploatarea energilor hidraulice.

Ministrul justiției Mărzescu declară, că a primit denunțări contra mai multor magistrați, cari în alegerile dela Romaniți au săvârșit abuzuri grave. În chestia aceasta s'a pornit o anchetă, rezultatul căreia îl va comunica în curând. Acum însă numai atât poate declara, că procurorul general nu a avut nici un rol în chestia aceasta. Acest fapt este afirmat și de către candidatul opoziționist.

Orleanu depune un proiect de lege referitor la regulamentul Camerei în sensul căruia un proiect de lege se poate depune numai când este iscălit de cel puțin 11 deputați.

După aceea s'a trecut la dezbaterile amănunțite a legii chirilor. La articolul 4, deputatul Jianu a interpelat în chestia străinilor dela noi, accentuând că la noi în țară sunt cam vreo 2 milioane, cari sunt indezirabili și cari prin modul lor de traiu sunt în detrimentul țării. Pretinde, ca noua lege a chirilor să apere numai pe aceia, cari la începutul războiului mondial erau stabiliți deja pe teritoriul țării.

Amendamentele suplimentare făcute la articolul 4 au fost respinse de către ministrul de justiție.

La articolul 5 dep. Răutu, a propus, ca acela al căror venit anual întrece suma de 400 mii lei să fie scoși de sub protecția legii. Ministrul Mărzescu a admis acest amendament.

La articolul 14 s'au stabilit evacuările.

După aceasta s'a dezbătut legea până la articolul 26.

Acțiunea Românească

Constătuirea de Marți seara Formarea comisior — S'a ales un comite provizoriu

Marți seara, la orele 8 $\frac{1}{2}$, o mulțime de cetățeni, alături de membrii înscriși deja în Acțiunea Românească, s'au prezentat la constătuire. Sala era tixită. Domnea o însuflețire cum numai faptele bune și mari o pot cauza.

D. Ștefan Mărcuș, inspectorul artelor și delegatul comitetului central al „Acțiunii Românești” pentru organizarea locală, deschide constătuirea prin cuvinte însuflețite, arătând că „Acțiunea Românească” orădeană nu vrea să facă nimic nou decât ceea-ce admite statutul și sufletul românesc. E o societate hotărâtă și serioasă, care nu vrea să schimbe fața pământului, ci, încetul cu încetul, printr'o muncă încordată, asiduă, să realizeze binele propus. Mijloacele de realizare sunt mijloace demne, mijloace de cultură și civilizație. La această acțiune trebuie să se alipească orice român adevărat, ca astfel sufletul românesc să se afle într'o unire puternică. Propune alegerea unor comisii de propagandă, administrativă, culturală, juridică, economică, sanitară, muncitorească, etc., cari să lucreze separat și să adune toate datele necesare, cercetând cu grijă, fiecare în direcția ei.

După acestea, d. George A. Petre citește statutele.

D. Mărcuș anunță că din Beiuș s'au și înscris până acum 40 membri. Apoi roagă să se deseneze un comite provizoriu, până Duminică 30 Martie, când va avea loc o mare constătuire în sala festivă a primăriei orașului și când va avea loc depunerea jurământului noilor membri.

Au luat cuvântul apoi d-nii dr. l. Matei, Aug. Cosma profesor, etc.

D. George A. Petre este ales secretar și d. Petre Mărcuș casier. Fac parte din comitetul provizoriu d-nii Șt. Mărcuș președinte; membri: dr. l. Matei, prof. Augustin Cosma, dr. Marta. Mut dir. școlii de ucenici, l. Ilie secretarul prefecturii județului, dr. Mocan, dr. Costa și prof. Ioan Pop.

După acestea d. Mărcuș roagă publicul și mai ales studențimea să se retragă în liniște, dovedind prin aceasta că Românul e element de ordine și demnitate.

Constătuirea a luat sfârșit într'o atmosferă caldă, cu „imnul studenților creștini” intonat de studenții Academiei de Drept locale.

Cititi „Vestul României”

Evreii sunt de religie mozaică, iar nu de „confesiune izraelită”.

Ce amestec indiferent pentru autori!

Lecția XXIV. Sediul județului.

În fine avem prilejul să vedem că Oradea-Mare, și cele șase poduri sunt de „frumșeță rară”. Vorbind de poduri se spune: „peste 4 se desface circulația cu electrul, trăsuri mașini și pedestru”.

În Oradea mai este și „promontorul” Calvarului, policlinica unde se „curează gratuit a totfelul de morbur”.

Fiecare din noi am fost prin piața Unirii și n'am văzut Statuia M. S. Regelui. Că va fi, asta e altceva!

O cazarmă e de „frumșeță admirabilă”.

Iar în Oradea-Mare, e și „reședința alor trei episcopi”. Ce formă revențioasă!

Vor pricepe oare copilașii că Beiușul are meritul să fie „un centru vechiu de cultură românească”?

Lecția XXV. Plășile județului. Cele 13 plăși sunt grămădite una după alta în 2 $\frac{1}{2}$ pagini.

Cine știe că în Bihor este peștera de stalactiți „Mateescu”? Dar peștera e cu „stalactiți” iar nu „de” „stalactiți”.

În această lecție copiii aud de „loc climateric admirabil”, „industrie mare”, „floarea Rota marina termica”, „antilități”, „lithium”, „pomături”.

Lecția XXVII. Patria.

În această ultimă lecție sunt singurile chipuri din toată cartea.

Aici se spune că: „România stă din 2 părți”.

Cine va socoti că expunerea de față este pătimășă, este rugat să sacrifice șapte lei spre a se convinge.

Cele arătate nu cuprind încă tot ce ar trebui spus.

Credem că această carte nu trebuie să mai fie tolerată pe viitor.

T. Ștefănescu, profesor.

Țăranii din jurul Salontei-Mari și „Motocultura”

Am vorbit în mai multe rânduri de abuzurile cari s'au făcut în județul nostru, cu exproprierile. Am pus întrebări precise d-lui consilier agricol dând date exacte: cifre și nume. Până acum Onoratul Consilier nu s'a simțit dator să răspundă, pentru a ne da lămuririle necesare, căci dacă a lăsat atâtea cote neexpropriate, credem că și el și comisia au avut motive. Opinia publică însă care nu cunoaște motivele și vede numai faptele, are tot dreptul să fie alarmată și să pretindă clarificări. Iată de ce am tot așteptat dela d. consilier agricol lămuriri.

Știam că într'un timp, venise un ordin dela Ministerul agriculturii care cerea anularea tuturor arendărilor de pământuri ale Statului la particulari. Consilieratul agricol a și luat dispozițiuni chiar și a anulat unele contracte de arendări. (Dăm cazul d-lui Fătu.) Ne miră însă că s'a oprit. Jumătăți de măsuri sunt dăunătoare. Așteptăm — mai ales — ca să fie anulate contractele cu unele societăți străine care dețin terenuri întinse, pe când în multe părți poporul n'are cota necesară, atât de solemn promisă. „Terra”, „Moscovici” și „Motocultura” dețin moșii întinse pe cari le exploatează. Lăsăm pe cele două dintâi și ne vom ocupa de ultima. „Motocultura” este o societate pe acțiuni înființată înainte de războiu sub firma de soc. de agricultură germano-maghiară. Pe atunci avea în jurul Salontei 8000 jugăre în arendă pe cari le exploata.

Odată cu schimbarea regimului și sub reforma agrară, moșiile societății de Agr. Germano-Ungară au trecut la stat. Societatea, și-a schimbat firma și a luat denumirea de Motocultura; a primit în sânul ei doi români, pe d-l General Ilescu și d-l consilier agricol Grama, și dându-se drept obștie, a reușit să arendeze dela stat 1600 jugăre în jurul Salontei. De ce nu s'a anulat contractul de arendare al acestei societăți atunci când a venit ordinul menționat mai sus ar putea să ne lămurească tot d-l consilier agricol Grama? Faptul acesta însă și mai ales nevoile reale ale populației din aceste ținuturi cari până acum n'a primit destul pământ, începe să dea rod. Suntem informați că spiritele țăranilor din Tulcea și împrejurimi sunt foarte agitate. Au trimes în repetite rânduri delegați la București cari cereau anularea contractului cu „Motocultura” și pământul, luat înapoi de stat, să fie expropriat țăranilor cărora nu li s'a dat.

Întrebând pe părintele Porumb care a fost în delegație, ne-a spus că a reușit în sfârșit să ia un ordin urgent dela d-l Cipăianu pentru anularea arendei cu Motocultura.

Se miră însă că acest ordin urgent a trecut atâtea timp și tot n'a sosit la cei în drept pentru a-l executa.

Totuși pământul arendat de Motocultura în baza contractului legat cu Statul va rămânea în mâna ei, iar țăranii nu vor ajunge la terenurile cari le-au cerut, căci acelea, după cum o spune d. Costantin Grama, — au fost deja expropriate.

Să fi survenit oare anumite intervenții și să se fi revertit? Vom vedea. **Misa.**

Acțiunea Românească. Va ține o consfătuire, Duminică 30 Martie la ora 11 în sala primăriei. La aceasta consfătuire sunt invitați toți membrii și toți românii doritorii a cunoaște programul acestei mișcări. Se va discuta planul de acțiune, se vor alege comisiile și se vor depune jurământul membrii noi.

INFORMAȚIUNI

Ministerul Muncii, Cooperățiunii și asigurărilor sociale în ultimul timp este sesizat aproape zilnic de concedierea lucrătorilor făcând individual sau în grupe și aceasta mai ales în ramură metalurgică. Pentru a evita crearea unui șomaj fie el chiar parțial, se pune în vedere întreprinderilor următoarele. 1. Când atunci când din diferite motive sunt forțate să-și reducă producțiunea înainte de a ajunge la concedierea lucrătorilor să caute ca prin diferite sisteme și la rigoare chiar prin reducerea orelor de muncă să mențină în lucru tot personalul. 2. Când toate măsurile dela punctul prim luate nu pot evita concedierea să concedieze în primul rând personalul străin, adus sau venit de peste frontieră.

Comitetul sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat va ține o sesiune generală în ziua de 30 Martie cu următoarea ordine de zi. La ora 11:30 a. m. inaugurarea localului Sindicatului printr'o feștanie și o solemnitate ocazională cu caracter intim. La ora 4 p. m. deschiderea sesiunii cu următoarele lucrări: 1. Gestiunea financiară. 2. Chestiunea permiselor. 3. Chestiunea loteriei. 4. Inscriseri de noi membri. 5. Propuneri.

Am preluat farmacia „Cruce de Aur” și stau cu asortimentul meu bogat la dispoziția on. medici și public. Zsigmondovics farmacist.

Noul secretar al primăriei. Ca secretar al primăriei din localitate, în locul d-lui Dr Șoș, a fost numit d-l Iosif Fildan. D-l Dr Șoș a fost numit ca șef al biroului de cartuire.

Primăria municipiului Oradea-Mare aduce la cunoștința celor interesați, că în urma seratei filantropice ținută în ziua de Martie 1924, de Corul Calvin Velența, a rezultat un venit net de: 3899 Lei.

Intrebuntati numai BERTEIMISOREANA care este cea mai bună!

Oficiul T. și T. Centralizator Oradea-Mare publică concurs pentru ocuparea postului de diriginte (magistru postal cu contract) la oficiul postal telegrafic și telefonic din Gepiu județul Bihor. Cauție 200 Lei. Concurenții vor înainta pe adresa oficiului de reședință Oradea-Mare cererea scrisă de mână proprie însoțită de actele necesare până la data de 15 Mai 1924.

Oficiul T. și T. Centralizator Oradea-Mare publică concurs pentru ocuparea postului de magistru postal la oficiul postal și telefonic de clasa V. din Rieni jud. Bihor.

La 13 Iulie 1923, cu ocaziunea incendiuului dela brutăria fraților Jakabi din str. Cengheri No. 1., s'a văzut lipsa neapărată a automobilului pompă. La somarea comandantului de pompieri Dl. Gerbert Ignău a urmat cu cea mai mare lăcuială la aducerea din uzinele Economiei a automobilului pompă, prin care fapt a contribuit la evitarea unui dezastru mare. Pentru afecțiunea cu care susnumitul s'a pus în serviciul obștesc și pentru zelul cu care a înțeles să-și facă datorie în aceste momente de pericol obștesc consiliul orașului Oradea-Mare îi aduce toate laudele și își exprimă recunoștința.

Pentru Basarabia românească. Studențimea ieșană, a hotărât să țină o serie de întâlniri populare prin Basarabia, în ziua de Duminică 30 Martie cor, în scop de a protesta contra atitudinii ziarelor ruse, în chestiunea Basarabiei. Se vor ține întruniri în orașele Chișinău, Bălți, Hotin, Soroca, Orhei, Cahul, Ismail, Cetatea Albă. Vor lua parte, se crede și profesorii dela Universitatea din Iași.

D-l Dr Tatu, Consiliu Economic, suspendat odată din postul său și reîntegrat de Casație, a fost trecut ca judecător la biroul contravențiilor din primăria locală. Dsa însă crezându-se retrogradat, n'a acceptat. A fost înalțat comisiei de disciplină pentru refuz. Se crede că din cauza aceasta va fi suspendat din serviciu. Întrebând pe d-l primar care este motivul acestei mutări, d-sa mi-a spus că fiind doi consilieri economici pentru același post, trebuia să mute pe unul într'un alt loc unde avea nevoie. Că d-l Tatu a refuzat, va trebui să tragă consecințele.

Ministerul Muncii aduce la cunoștința d-lor președinți ai sindicatelor și ununilor profesionale cari au dobândit personalitate juridică pe baza legii sindicatelor profesionale din 1921 că în conformitate cu dispozițiile al. 2 al art. 2 din legea asupra persoanelor juridice, publicată în monitorul oficial No. 27 din 6 Februarie a. c., sunt obligați ca până la 6 August 1924 să comunice greșei tribunalului în circumscripția căruia funcționează sindicatele și uniunile ce conduc — în vederea înscrierii în registrul persoanelor juridice — toate titlurile, statutele sau actele constitutive pe baza cărora acestea au dobândit personalitate juridică. Contravenienții vor fi supuși unei amenzi de 500—10.000 lei (art. 2 și 40 din legea persoanelor juridice).

Ministerul Muncii face cunoscut persoanelor juridice recunoscute în baza legii sindicatelor din 1921 că — în conformitate cu art. 24 din noua lege pentru persoanele juridice — sunt obligați, sub sancțiune, ca până la 6 August 1924 să înainteze ministerului sub autoritatea și controlul căruia funcționează, câte o copie autentificată depe actele de fondațiune și un inventar de averea ce posedă, însoțit de bilanțul și contul de gestiune al anului 1903.

Tratatul ruso-român au început la Viena. Delegația românească pentru conferința ruso-română a sosit la Viena. D. Mitilineu a făcut o vizită ministrului de externe austriac, dr. Gruenberger. Delegațiunea rusească în frunte cu d. Krestinski a sosit Sâmbătă seara la Viena. Negocierile au început luni, în palatul guvernului austriac, care a fost pus la dispoziția conferinței.

Deralarea de pe linia Focșani R.-Sărat, 14 vagoane aruncate de pe linie. — 3 victime. Sărind bandașul de la o roată a trenului de marfă 3212, care venea din Focșani — între stațiile Sihlele și Voeteanu — au sărit de pe linie 14 vagoane. Linia a fost stricată pe o distanță de 200 metri. Învățătorul Al. Jugureanu, Drăgan Dumitru și G. Apostriu au fost transportați în stare muribundă la spitalul din localitate. Autoritățile s'au dus imediat la fața locului începând cercetările.

Teatrale. La 1 și 2 Aprilie va veni trupa Mărioara Voiculescu pentru a da două reprezentații în orașul nostru. La 30 Aprilie corul „Carmen” din București, format din peste 150—160 elemente va da un concert în orașul nostru. De aici va pleca la Satu-Mare, unde va da un concert în ziua de 2 Mai și la Arad, unde va da un concertul în palatul cultural Duminică 4 Mai la ora 5 iar duminică va cânta la biserică.

— Presa elvețiană publică numeroase articole extrem de favorabile României în chestia Basarabiei.

Loteria presei

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat, oferă publicului cel mai bun plasament. În schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate.

Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic, să comande bilete, de Loterie pentru „Căminul Presei” din Cluj. Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirii 29. Costul a zece bilete este 20 Lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru persoanele cari comanda bilete de 100 lei li-se face reducere de 10% iar pentru comenzile dela 500 lei în sus reducerea este de 20%.

Ultima oră

Chestia concordatului

București. — Ieri, fostul ministru al cultelor a avut o convorbire mai lungă cu Mitropolitul primat în chestia concordatului cu Vaticanul. În cercurile oficioase se crede că concordatul se va încheia în decurs de o lună.

Franța și călătorii Suveranilor noștri

Paris. — Orașul Paris va primi solemn pe suveranii noștri. La primire vor lua parte președintele republicii și soția, toți membrii guvernului și delegația deputaților.

Plata reparațiilor germane

Paris. — După statistica comisiei pentru reparații din suma reparațiilor germane până la 31 Decembrie 1923 România a primit 4000 mărci în aur și 36 milioane în material.

CONSERVELE KEMÉNY

sunt cele mai eficiente și mai gustoase aperitive la prânz și cină

Pastetă de ficat Haschle Gulaș în duzine de 1/8, 1/4, 1/2 kg. Cărnăței Frankfurter

În depozit la toate magazinele de coloniale

Depozit pentru vânzători:

KLEIN ÖDÖN

Oradea-Mare Str. Petru Maior (6r-u.) 7

Telefon 7—10

FRAȚII KEMÉNY

fabrică de conserve și cărnuri Salonta-Mare

Librăria Românească S. A.

ORADEA-MARE
Strada Parcul Traian 6
caută un băiat tânăr ca

servitor

Plata după invoială

A se adresa la Librăria.

DIRECȚIUNE

1-3

Nr. 227 execuți. 1924

Publicație de licitație

Subsemnatul executor judiciar delegat, prin aceasta aduc la cunoștință publică, că în urma deciziei judecătorești de ocol-ur-baărurală din Oradea-Mare de sub Nr. 1000-1924 efectuându-se execuția de escontentare în favorul următorului Ioan Kalenda domiciliat în Oradea-Mare reprezentat prin avocatul Dr. Bela Meer în sarcina următorului din Oradea-Mare pentru suma de 2667 Lei bani capital și accesorii și ordonându-se prin decizia judecătorești de ocol urbană din Oradea-Mare sub Nr. 1000-1924 licitația asupra mobilierului și altor mișcătoare sechestrate și estimate în valoarea de 6060 Lei se fixează termen de licitație pe ziua de 29 Martie 1924 ora 11 a. m. în comuna Oradea-Mare Str. Nilgeșz telep No. 1003 când mișcătoarele sechestrate se vor vinde pe lângă plățirea prețului de cumpărare în numerar și în caz de necesitate și sub prețul de estimare, și până la concurența creanței sechestraților anteriori ori a supra-sechestraților întrucât aceștia și-au câștigat asupra acestora drept de ipotecă.

Se provoacă toți aceia, cari și revendică escontentare din prețul de vânzare al lucrurilor ce se vor licita, întrucât sechestrarea în favorul lor s'ar anunța anterior și aceasta nu rezultă din procesul verbal de sechestrare să nu a-și prezenta anunțările în scris la subsemnatul delegat până la începerea licitației.

Termenul legal se va socoti din ziua ce urmează după afișarea publicației la judecătorie.

Oradea-Mare, la 8 Martie 1924.

Valentin Baka, executor judiciar.

Licitare de lemne

Primarul comunei Tria, precum și președintele compozitorului foștilor urbariaști din comuna Tria (județul Bihor) vând în licitație publică la 3 Mai 1924 oare 10 a. m. la casa comunală din Tria, materialul lemnos de pe teritoriul de 52.5 jug. cad. din pădurea comună ambilor, parcelele 2, 3 și 4 a a cărui volum s'a estimat la 13 m³. lemne de construcție esență gorun și 2958 metri steri lemne de foc esență gorun, cer și fag.

Prețul de strigare s'a stabilit de 151150 lei.

Garanția este de 15000 lei.

Pădurea în chestie se află la o departare de 20 km. dela gara Marghita.

Condițiile de licitare și de contract sa pot vedea la Regiunea silvică Oradea-Mare și la pretura plasei Maghita.

Tria, la 13 Martie 1924.

Indiscifrabil
primar.Indiscifrabil
președintele
compozitorilor urbariali.

Aprovizionat! Vă cu

**Cărți,
Reviste,
Ziare,**

**Jurnale de modă
dela biroul de ziare**

„SIMPLON“

Oradea-Mare
Pasagiul „Vulturul Negru“

Fabrica de îmbrăcăminte „INDUSTRIA“ Oradea-Mare, Calea Victoriei No. 1
MARE ASORTIMENT DE HAINE pentru lucrători (albastre), de postav și de stofă, cari nu se rup niciodată.

La magazinul de mătăsuri,
mode pentru dame
și specialități

Ernest Szilágyi

Bul. Regele Ferdinand No. 3
au sosit tot felul de

specialități

după

ultima modă

mătăsuri, dantele, panglici, cio-
rapi, batiste, materii de căp-
tușeli, precum și cele mai
frumoase creppuri și grenadi-
nuri în cel mai mare asortiment

1-10

AVIZ

Tot felul de revizite Cercetăsești
se pot procura ori când dela maga-
zinul

IULIU GERGELY
CROITOR ȘI CEAPRAZAR
STRADA REGELE FERDINAND 55

Cu prețurile de mai jos:

Cămăși de cercetați
No. 32-35 și
38-40 cu . . . Lei 190-210

Pantaloni de cerce-
tați mici și mari Lei 180-210

Pălărie de cercetați Lei 200

Cravate Lei 45

Baston Lei 40

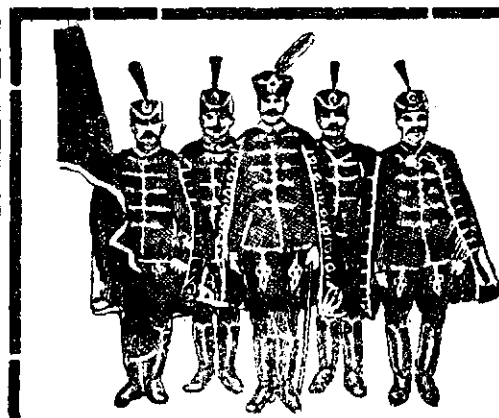
Afară de articolele de mai sus se
găsesc ciorap, centurii etc. cu pre-
țul conveniabile.

C C A D O U R I

juvaere, obiecte pre-
țioase cu prețurile
celea mai con-
venabile, la
magazinul
de

Bijuterii BODIS

Bul. Regele Ferdinand No. 2.

În caz de deces, în propriul d-tale
interes, vizitează antrepriza creștină
de pompe funebre „Pietatea“

CAROL GERMAN SUCCESOR

care aranjează cele mai frumoase
și mai ieftine înmormântări în
deosebi să se observe că
antrepriza aceasta se află
în pasagiul „Vulturul“, Piața
Unirii. 1-20

Oradea-Mare Cu stimă
Ioan Tarsoly,
succesorul lui Carol German

No. G. 375/1924-3

Publicație de licitație

Subsemnatul executor de pe
lângă judecătoria de ocol Podul-
Secuilor publică, că în urma
deciziunii 1772/916-6 și 321/924
efectuându-se execuțiunea de
escontentare în favorul lui Be-
nedek Matias și fiul din Valea
lui Mihai contra lui: mobilele 3
vacii, 4 cai, 1 birjă, 1 căruță,
2 per. hamuri și 6 purcei se
vor vinde prin licitație publică
în ziua de 2 Aprilie 1924 orele
2 p. m. în comuna Otoman. La
aceasta cumpărătorii se invită
cu aceea, că aceste mobile se
vor vinde eventual și sub pre-
țul estimat.

Podul-Sacurilor, la 17 Martie
1924.

Flaviu Popp
delegat jud.

No. 292/1924-3.

Publicație de licitație

Subsemnatul executor de pe
lângă judecătoria de ocol Podul
Secuilor publică, că în urma
deciziunii 200/923 efectuându-se
execuțiunea de escontentare în
favorul lui Dr. Emanuil Jaco-
bovits Podul Secuilor, contra
lui Eugen Bauer din Valea lui
Mihai: mobilele, 1 vacă, 7 boi,
în valoare de 17500 lei se vor vinde
prin licitație publică în ziua de
27 Martie 1924 orele 3 dm.
în Valea lui Mihai. La aceasta
cumpărătorii se invită cu aceea,
că aceste mobile se vor vinde
eventual și sub prețul estimat.

Podul Secuilor, 5 Martie 1924.

Ștefan Matics
executor judecătoresc.

Ministerul de Război Marele Stat Major.

Ordinul No. 48 din 17 Ian. 1924.

În conformitate cu art 170 din regula-
mentul de mobilizare al armatei, se aduce
la cunoștința tuturor oamenilor d-ia vatră,
cari fac parte din vreun element al arma-
teii că, în însuși interesul lor, în caz de
mobilizare sunt obligați a aduce cu ei: 2
cămăși, 2 perechi ismene, 2 perechi ciorapi
sau obiele, 2 ștergare, 2 batiste, 1 flanelă
de lână și uoa pereche încălțăminte (cisme
sau bocanci) toate în bună stare. Toate
aceste efecte vor servi numai omului care
le-a udus cu el, ne mai primind altele
dela Corp, iar costul lor se va plăti de
către Corpuri, posesorilor, după tariful de
rechiziție în vigoare la epoca când ar
avea loc o mobilizare.

Toți oamenii dela vatră cari fac parte
din vreun element al armatei sunt obli-
gați a avea încă din timp de pace efec-
tate arătate mai sus, iar la concentrările
de instrucție anuale, Ministerul de Război
poate ordona, ca cei concentrați să aducă
cu ei aceste efecte, pentru a le prezenta
la control și recensământ. Contra celor
cari din rea voință nu se vor conforma
acestei dispozițiuni, se va lua de către
Ministerul de Război măsuri disciplinare.
Ministru de Războiu General de Divizie:
ss. Mărdărescu, p. Ministru de Interne
Subsecretar de Stat ss. R. Franassovici.

EUGEN BARNA

CONFECȚIUNI DE MODE PENTRU BAME

Bulevardul Regele Ferdinand 3

Telefon 2-41 Telefon 241-

Avizez onor. public că am
primit stofe pentru cocoane
cele mai alese nouătăți
pentru costumuri și mătăsuri
La cerere pun și mostre la dispoziție

Este datoria tuturor

să atragă atențiunea
cunoscătorilor priete-
nilor și rudeniilor sale,
că încât doresc a se
îmbrăca bine și
ieftin să cerceteze

CROITORIA DĂVID ȘI KOHN

din Strada Alexandri No. 4

Fondat 1919

Oficiul „Modern“

birou de expedițiuni,

vămuri, transituri,
import și export

Oradea-Mare și Episcopia-Bihorului

C. & M. BOGDAN

Parcul Traian No. 1

Telefon: 888

NOTARIATUL DERNA.

No. 1038/923.

Publicație de licitație

Teritoriul de vânat al comu-
nei Dernașoara se va da în
arendă prin licitație publică pe
timp de 8 ani

la 21 Maiu 1924 o. 9. a. m.

la casa comunală.

Condițiunile se pot vedea la
notariatul Derna.

Reflectanții trebuie să aibă
autorizație de către Ministerul
Domeniilor.

Derna, la 2 Martie 1924.

Indiscifrabil
notar.